

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 5223

гр. София, 14.11.2025 г.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ГО 2-РИ СЪСТАВ, в закрито заседание на тринадесети ноември през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Светлана Калинова

Членове: Гълъбина Генчева
Наталия Неделчева

като разгледа докладваното от Наталия Неделчева Касационно гражданско дело № 20258002100970 по описа за 2025 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба вх. №2780/03.02.2025г. на Д. И., чрез адв. И. срещу решение №1282/2024г. по в. гр. д. № 975/2024г. на Софийския апелативен съд, потвърждаващо първоинстанционното решение, с което предявените от него искове с правно основание чл. 49 ЗЗД са отхвърлени като неоснователни. Според касатора, решението е неправилно поради нарушение на материалния закон и съдопроизводствените правила, и постановено в противоречие със съдебната практика на ВКС и на Съда на Европейския съюз. Твърди, че никоя от двете съдебни инстанции не е съобщила, че претенцията е основана върху две обстоятелства: 1/. действителните неимуществени вреди са последица от многобройни публикации в СМИ - електронен сайт и печатно издание; 2/. продължителен престой на сайта на процесните материали при управление на ответника — 5 години, обусловил продължителното настъпване на вредите, като тясната взаимна връзка на посочените обстоятелства обуславя наличието на продължителен деликт. В изложението си, касаторът посочва наличието на предпоставките по чл. 280, ал.1, т.1 и т.2 ГПК, като формулира следните въпроси:

1. „От кога започва да тече давностен срок в случаите на продължителен деликт, произтичащ от многобройни публикации в електронни сайтове и печатни издания и престояли там с открит достъп много години без да бъдат заличени?“, по който въпрос се твърди, че решението не е съобразено с разясненията в т. 1 на Постановление №2 от 21.XII.1981г. на Пленума на ВС;

2. „Как е трябвало да се определи размерът на обезщетението за нематериални вреди, причинени в случаите на продължителен деликт, от публикувани в средства за масова информация — печатни издания и електронни сайтове, на множество обидни,

клеветнически и злепоставящи пострадалото лице материали, които са престояли на електронните страници много години, със свободен достъп, без да бъдат заличени от сайта от неговия собственик /издател/?“ По този въпрос се твърди, че не е била съобразена установената практика на Съда на ЕС за критериите, въз основа на които следва да бъде определено обезщетение, а именно, че „за да се определи размерът на обезщетението за неимуществени вреди в случая, следва да се вземат предвид в частност тежестта на констатираното нарушение, неговата продължителност“ /напр. дело C-45/15 P, т.52 /Safa Nicu Sepahan Co. срещу Съвет на Европейския съюз; Решение № 35 от 12.08.2022 г. по гр. д. № 3901/2018 г., IV г.о./.

Ответникът по жалбата – „Камбана Прес – 2018“ ООД, чрез подписан лично от управителите и от адв. П. писмен отговор оспорва същата, като моли да не бъде допусната до касационно разглеждане. Счита, че не са налице основанията по чл. 280, ал.1, т.1 и т.2 ГПК. Излагат съображения и за неоснователност на касационната жалба, като моли да се остави без уважение, а обжалваното решение – да се потвърди като правилно и законосъобразно.

Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение, като обсъди доводите на страните и прецени данните по делото, приема следното:

Касационната жалба против решението е допустима: подадена е от легитимирано лице, в срока по чл. 283 ГПК и срещу решение на въззивен съд с цена на иска над 5 000 лв., което съгласно чл. 280, ал. 3, т. 1 ГПК подлежи на касационно обжалване при наличие на предпоставките по чл. 280, ал. 1 и 2 ГПК.

За да се произнесе по наличието на касационни основания, съдът съобрази следното:

Производството е образувано по предявени от Д. И. И. срещу „Камбана Прес - 2018“ ООД обективно съединени иски за плащане на сумата 50000лв. /след допуснато увеличение/, представляваща обезщетение за неимуществени вреди - силни емоционални и психологически сътресения, довели до здравословни проблеми - хипертония, бъбречно възпаление и бъбречна недостатъчност, причинили временна загуба на работоспособност; загуба на работа, доходи и жизнен стандарт заради нарушена репутация; семейни проблеми с децата, както и проблеми със съседите, в колегиалната и приятелската среда и обществото заради създаден отрицателен имидж; прекратяване на кариерно развитие в гражданския сектор и опазването на околната среда, и на научното развитие като университетски преподавател, които вреди са претърпени в резултат на отпечатани във вестник „Камбана“ – регионален седмичен вестник за района на [населено място], [населено място] и [населено място] и публикувани на интернет - страницата на този вестник неверни и клеветнически твърдения по отношение на ищеца, обидни и позорящи неговото добро име и злепоставящи го в обществото, вкл. твърдения за осъществен от него „рекет“, ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на исковата молба – 11.08.2022 г., до окончателното плащане. Твърдяните конкретни увреждащи действия и бездействия на ответника са следните: отпечатване в бр.14 от 09 - 16 април 2015г. на вестник „Камбана“, публикуване на интернет - страницата на този вестник на шест материала - „Какво показва разследването на NOVA TV“, „Всеки получава заслуженото си“ /интервю/, „Да разбъркаме тинята с пръчка“, „Да си припомним кой е Д. И.“, „Какво още

научихме за Д. И.“ и „Маските паднаха“, които материали са публикувани под общ надслов „Еко рекет разбуни духовете в П. и Златица“; отпечатване в бр. 15 от 17-23 април 2015г. на вестник „Камбана“; публикуване на интернет - страницата на този вестник на два материала – „Колко дълго ще позволи държавата на „зелените“ да си играят играта?!“ и „Дарете ни 1 милион лева и няма да ви закачаме!...“, които материали са публикувани под общо заглавие „Тема с продължение: Екорекет“; отпечатване на 31.08.2016г. във вестник „Камбана“, както и публикуване на интернет - страницата на този вестник на материал със заглавие „Делото срещу газификацията на Златица падна в съда“; непремахване на горните публикации от интернет-страницата на вестник „Камбана“ с електронен адрес <https://kambana.net>, на която страница публикациите са се намирали при публичен достъп до тях от публикуването им до подаването на исковата молба, а и впоследствие. Ищецът е твърдял, че към момента на публикуване на материалите той е ръководел неправителствената природозащитна организация „Коалиция за устойчиво развитие“, която имала за цел да следи за екоравновесието в силно индустриализирания район на [населено място], [населено място] и [населено място], в който се намирали четири големи мини за добив на земна руда и ценни метали и три големи завода за тяхната преработка. Дейността на организацията създавала значителни проблеми на замърсяващия околната среда бизнес, поради което представителите му поръчвали и организирали компрометиращи дейността ѝ публикации в електронни и печатни медии, излъчени на 2-ри, 5-ти и 6-ти април 2015г. репортажи по „Нова ТВ“, както и публикации във в-к „Камбана“, които внушавали, че ищецът заблуждавал обществеността относно действителните цели на ръководената от него организация, и че вместо да се занимава с опазване на околната среда от неблагоприятното въздействие на местните предприятия, в действителност извършвал измами чрез прикриване на закононарушения срещу заплащане и упражнявал натиск върху представители на частния бизнес. Излъчените по телевизията репортажи станали повод за образуване на основание чл.208, т.2 НПК на досъдебно производство срещу ищеца от СРП, след което той бил регистриран от полицията като криминално проявено лице, което довело до ограничаване възможностите му да намери подходяща работа. Вследствие на излъчените репортажи и публикации, напрежението и негативните настроения ескалирали, като ищецът бил освободен по взаимно съгласие от длъжността експерт „Маркетинг“ и завеждащ „Връзки с обществеността“ в „Брейн Тръст“ ЕООД и длъжността лектор и преподавател на докторанти във Фондация „Национална и международна сигурност“. Гражданският му договорът с УНСС като преподавател по дисциплината „Национална сигурност“ също не бил подновен за 2015г. Разследването срещу него продължило повече от шест години, като с определение №1463/23.11.2021г. на Софийски градски съд било прекратено воденото наказателно производство, а криминалната регистрация заличена едва в края на 2021г. В резултат на това почти 7 години, а и към момента на подаване на исковата молба ищецът бил без доходи и се намирал в крайно тежко материално положение. Публикуваните от ответника материали съдържали клевети и обиди, имали унизителен характер и довели до публичната дискредитация на неговата личност, като по този начин се създали трайни негативни обществени нагласи срещу него и се „очерняло“ името му за дълъг период от време, накърнявало се чувството му за лично

достойнство и чест. Наличието и към момента на подаване на исковата молба на публикации на интернет - страницата на вестника причинило на ищеца вреди в по-голям размер от първоначалното им публикуване и продължавало да му причинява вреди поради продължаващото разпространение на невярна информация, обиди и клевети по отношение на него. Същевременно в нарушение на Етичния кодекс на българските медии ответникът не дал възможност на ищеца да вземе отношение към публикациите, а впоследствие не публикувал извинение или опровержение. Предвид изложеното ищецът е предявил искове, като счита, че размерът им е съобразен с въздействието на описаните обстоятелства върху неговата личност, отнесено и към социално-икономическите условия на живот в страната към момента.

Чрез депозирания в срока по чл. 131 от ГПК отговор, ответникът „Камбана прес - 2018“ ООД оспорва предявените иски. Твърди, че „Камбана прес - 2018“ ООД е вписано в ТР на 10.04.2018г. и издава в-к „Камбана“ от бр.15 от 13–19 април 2018г. Преди това вестникът е бил издаван от „Камбана - Прес“ ЕООД, като между двете дружества няма никаква капиталова или персонална връзка, за да е налице основание ответникът да носи отговорност за дейността на „Камбана - Прес“ ЕООД в качеството му на издател на вестника до 13.04.2018г. и то при положение, че „Камбана - Прес“ ЕООД съществува и към настоящия момент. Твърди, че ако изобщо се установи увреждащо деяние, то е осъществено с публикуването на съответния материал на хартиен и/или електронен носител, а съществуването му впоследствие като архив /в редакцията на вестника, в НБ „К. и М.“ или в други институции/ или като получени по абонамент или чрез покупка на съответните броеве на вестника, или като качени на сайта на вестника наред с издаването му не представлява последващо публикуване на съответния материал, от което за ищеца да настъпват неблагоприятни последици. В тази връзка навежда и възражение за изтекла погасителна давност. Пзовава се на съдебна практика, според която признатото и гарантирано в чл.39, ал.1 от Конституцията на РБ право на мнение се упражнява надлежно и не е налице противоправност при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягаща конкретно лице, когато името му се коментира или се предполага връзка с оглед неговия пост, дейност или занятие, освен ако не се касае за превратно упражняване на право за да се вреди на доброто име, при което на изследване и преценка подлежи дали конкретната публикация с негативно съдържание, освен оценка и мнение по обществен въпрос, не обективира и твърдение за конкретен злепоставящ факт за засегнатото лице, при съобразяване с наведените в исковата молба основания. Счита, че в случая липсват увреждащи ищеца обиди и клевети доколкото в журналистическите материали се изразявало мнение относно значими за обществото проблеми, свързани с екологията и отношенията на бизнеса и местната власт с природозащитни организации по въпроси, засягащи района на С., като правото на изразяване на мнение не било използвано за накърняване правата и доброто име на ищеца в качеството му на представител на тези организации и изобщо като обществено известна личност. Оспорва и настъпването на вреди за ищеца, а при условията на евентуалност навежда и възражение за прекомерност на търсеното обезщетение, като в тази връзка оспорва характера и интензитета на претендираните вреди. Оспорва и наличието

на причинна връзка между публикациите и твърдените здравословни проблеми на ищеца, оставането му без работа и образуването на наказателно производство срещу него, като по отношение на последното излага и твърдение, че повод за образуване на наказателното производство са излъчени телевизионни предавания, а не публикациите във в-к „Камбана“.

Апелативният съд е посочил, че основният спорен въпрос, пренесен пред въззивната инстанция е относно наличието на деликт и изобщо на основание за носене на гражданска отговорност за вреди по реда на чл. 49 ЗЗД, като само при положителен отговор, би могъл да се преценява размера на обезщетението за неимуществени вреди по чл. 52 ЗЗД.

Доколкото мнозинството от съдебния състав е споделило мнението, че отхвърлителното първоинстанционно решение е правилно и законосъобразно по изложените в него съображенията, то на основание чл. 272 ГПК въззивният съд е препратил към същите – както относно приетото от фактическа страна, така и относно правните изводи, изградени въз основа на тях.

В допълнение -с оглед изложените във въззивната жалба доводи, въззивният съд е посочил, че според събраните писмени доказателства до м.април 2018г., в-к „Камбана“ е бил издаван от „Камбана-Прес“ ЕООД, а след м.април 2018г. от въззиваемото лице „Камбана-Прес 2018“ ООД, като не е спорно, че двете дружества продължават да съществуват в ТР към Агенция по вписванията. Приел е, че физическите лица-журналисти, от чието име са подписани позорящите материали във вестник „Камбана“ през 2015-2016г., в процесния период са били в трудовоправни отношения с „Камбана-Прес“ ЕООД, а не с ответника „Камбана-Прес 2018“ ООД, поради което липсва и друг елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 49 ЗЗД, - доколкото липсва възлагане от ответното юридическо лице, то не следва да отговаря за чуждите противоправни действия, извършени от физически лица-журналисти. Не се установява и никаква форма на преобразуване на търговски дружества по реда на ТЗ и вписана в ТР, за да отговаря „Камбана-Прес 2018“ ООД в качеството му на правоприемник за непозволени увреждания, реализирани по времето, когато в-к „Камбана“ е бил издаван от „Камбана Прес“ ЕООД. Още повече, че въззиваемото дружество е било учредено и вписано в търговския регистър едва през 2018г. На следващо място е изложено, че печатните материали са публикувани през 2015-2016г., когато според твърденията на ищеца е настъпило непозволеното увреждане, а исковите са предявени на 11.08.2022г., т.е. повече от пет години след увреждащото деяние. Предвид което направеното възражение за изтекла погасителна давност от дружеството-ответник е счетено за основателно, като е посочено, че то представлява самостоятелно основание за отхвърляне на исковите претенции без да е необходимо да се обсъждат останалите доказателства по делото – писмени, гласни и заключения на вещи лица по изслушани и приети експертизи.

При така изложеното, настоящият съдебен състав на първо гражданско отделение на ВКС намира, че не следва да се допуска касационно обжалване по поддържаните от касатора основания на чл. 280, ал. 1, т. 1 и ал.2 ГПК по следните съображения:

Допускането на касационното обжалване на въззивното решение е обусловено от посочване от страна на касатора на конкретен правен въпрос от значение за изхода на конкретното дело и с обуславящо значение за правилността на правните изводи на въззивния съд по спорния

предмет. Като израз на диспозитивното начало в гражданския процес, касаторът е длъжен да формулира този въпрос в изложението си по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК /ТР №1/2009г. от 19.02.2010г. по дело №1/09г., ОСГТК/. С определението по чл. 288 ГПК касационният съд трябва да се произнесе дали соченият от касатора правен въпрос от значение за изхода по конкретното дело е обусловил правните изводи на съда по предмета на спора, но не и дали те са законосъобразни. Основанията за допускане до касационно обжалване по чл. 280, ал. 1 ГПК са различни от общите основания за неправилност на въззивното решение по чл. 281, т. 3 ГПК. Проверката за законосъобразност на обжалвания съдебен акт ще се извършва едва след като той бъде допуснат до касационно обжалване при разглеждане на касационната жалба.

Първият поставен от касатора въпрос досежно погасителната давност не отговаря на общото основание за селектиране за допустимост на касационното обжалването по смисъла на чл.280, ал.1, т.1 ГПК, тъй като произнасянето на въззивния съд по този въпрос не е довел до формиране на решаващите му изводи. Препращайки към мотивите на първоинстанционния съд на осн. чл. 272 ГПК, въззивният съд е споделил съображенията му, че от ангажираните по делото доказателствата не може да се направи извод за наличието на причинно-следствена връзка между публикуването на статиите и твърдяните за настъпили здравословни проблеми на ищеца. В приложената медицинската документация по делото няма данни за диагностициран психологически стрес, последвало го трайно нервно напрежение, проведено лечение по този повод, предвид което е прието, че липсват доказателства, че именно публикациите са причина за това. Изложени са и съображения, че от показанията на разпитаните свидетели не се установяват влошени отношения на ищеца с децата му, нито проблеми със съседите, колегиалната и приятелската среда на ищеца. Прекратяването на трудовите правоотношения между ищеца и част от работодателите, съдът е приел, че се дължи на медийни публикации в „Нова ТВ“ и други печатни и електронни медии, но същите не са конкретизирани, т. е. не се установява да се дължи на процесните публикации. Посочено е, че не се установяват и твърдените загуба на жизнен стандарт и прекратяване на кариерно развитие в гражданския сектор и опазването на околната среда и на научно развитие като университетски преподавател /по отношение на жизнения стандарт на ищеца се установява се, че той в нито един момент от процесния период не е бил безработен, разполага с четири банкови сметки, разкрити в периода 2006г. - 2021г., като същевременно не са изложени твърдения и не са ангажирани доказателства за някакъв висок жизнен стандарт, поддържан от него преди публикуване на процесните статии, спрямо който стандарт да се отнесе така установеният такъв, за да се отчете реална загуба на жизнен стандарт. В крайна сметка съдът е достигнал до извод, че единствените вреди, които са в пряка причинно-следствена връзка с публикациите, са твърдените силни емоционални и психологически сътресения, които се установяват от заключението по допуснатата съдебно-психологическа експертиза и от свидетелските показания

Въпреки това, съдът е приел, че за така претърпените вреди от първоначалното отпечатване през април 2015г. във вестника и публикуване на интернет - страницата му на статии, ответникът не следва да носи отговорност, тъй като той не е бил издател на вестника и не е

поддържал сайта му през периода на публикуване на статиите. За тези увреждащи действия на лицата, на които е възложена работата по изготвяне /в смисъл създаване, написване/ на материалите за печат и тази по тяхното отпечатване във вестника и публикуване на интернет – страницата му отговорност следва да носи издателят на вестника към онзи момент – „Камбана прес“ ЕООД. След това са развити подробни съображения за липсата на правоприемство между ответника „Камбана –прес -2018“ ООД и издателят „Камбана Прес“ ЕООД, доразвити от въззивният съд с оглед изложените във въззивната жалба доводи.

Действително, във връзка с изложените във въззивната жалба аргументи, апелативният съд е развил и допълнителни съображения във връзка с погасяване на вземането по давност, но следва да се отбележи, че това не са решаващите мотиви, довели до отхвърлен на иск, а само съпътстващи такива, поради което наличието на основание за допускане до касационно обжалване по първия въпрос не се установява

Вторият поставен от касатора въпрос е досежно начина, по който следва да се определи размера на обезщетението за нематериални вреди, причинени в случаите на продължителен деликт, твърдян за претърпян от публикувани на материали, които са престояли на електронните страници много години, със свободен достъп, без да бъдат заличени от сайта от неговия собственик /издател/?“

И по този въпрос не се установява наличието на първата предпоставка за допустимост на касационно обжалване. Въпросът за начина, по който следва да се определи размерът на обезщетението не е бил разглеждан от съда, нито по него има произнасяне предвид развитите решаващи мотиви за липсата на основание за ангажиране на отговорността на ответното дружество. Съгласно разясненията в Тълкувателно решение №1 от 19.02.2010г. на ВКС по т. д. №1/2009г., материалноправният или процесуалноправният въпрос трябва да е от значение за изхода по конкретното делото, за формиране решаващата воля на съда, но не и за правилността на обжалваното решение, за възприемането на фактическата обстановка от въззивния съд или за обсъждане на събраните по делото доказателства. Касационният съд, упражнявайки правомощията си за дискреция на касационните жалби, трябва да се произнесе дали сочения от касатора правен въпрос от значение за изхода по конкретното дело е обусловил правните изводи на съда по предмета на спора, но не и дали те са законосъобразни. Основанията за допускане до касационно обжалване, са различни от общите основанията за неправилност на въззивното решение /чл. 281, т. 3 ГПК/. Проверката за законосъобразност на обжалвания съдебен акт ще се извършва едва след като той бъде допуснат до касационно обжалване при разглеждане на касационната жалба /чл. 290, ал. 1 ГПК/. Доколкото въпросът относно начина, по който се определя обезщетение не е от значение за изхода по настоящото дело, нито е обусловил правната воля на съда, обективирана в решението му, то той не отговаря на общото основание за селектиране на касационната жалба по смисъла на чл. 280, ал.1т, т.1 ГПК.

Обжалваното решение не е и очевидно неправилно. За да е налице сочената от касатора очевидна неправилност на решението като предпоставка за допускане до касационен контрол по чл. 280, ал. 2, предл. 3 ГПК, е необходимо неправилността да е дотолкова съществена, че да може да бъде констатирана от съда само при прочита на решението, без да

е необходимо запознаване и анализ на доказателствата по делото. Очевидната неправилност е квалифицирана форма на неправилност, която предполага наличието на видимо тежко нарушение на закона – материален или процесуален, или явна необоснованост. В случая обжалваното решение не е очевидно неправилно: То не е постановено нито в явно нарушение на материалния или процесуалния закони /такова нарушение, което да е довело до приложение на законите в техния обратен, противоположен смисъл/, нито извън тези закони /въз основа на несъществуваща или несъмнено отменена правна норма/, нито е явно необосновано с оглед правилата на формалната логика. За да постави решението си, съдът е приложил относимите към спора правни норми в действащите им редакции и съобразно с техния точен смисъл. Изводите, до които е достигнал не са в противоречие с правилата на формалната логика и в този смисъл не са явно необосновани. При постановяване на решението, съдът е обсъдил в съвкупност всички събрани по делото доказателства, в резултат на което е достигнал до извод за липсата на основание за ангажиране на отговорността на ответното дружество. Изложените от касатора съображения представляват субективни оплаквания за допусната необоснованост на постановеното решение поради неправилен и непълен анализ на събраните доказателства и поради необсъждането на определени доводи, които според личното му разбиране имат значение за изхода на делото и съдът е следвало да вземе предвид при постановяване на акта си, но същите не мотивират наличието на очевидна неправилност. Предвид изложеното не може да се направи извод за допускане на касационно обжалване на основание на чл. 280, ал. 2, предл. 3 ГПК.

При преценка на останалите основания по чл. 280, ал. 2 ГПК, настоящият състав счита, че касационно обжалване на решението не следва да се допуска: Няма вероятност решението да е нищожно. Същото е постановено от съд в надлежен състав; в пределите на правораздавателната власт на съда; изготвено е в писмен вид и е подписано; изразява волята на съда по начин, от който може да се изведе нейното съдържание.

С оглед изхода на спора, ответникът има право на разноски, които съдът, с оглед представения договор за правна защита и съдействие, определя в размер на 3500 лв.

Водим от изложеното, Върховният касационен съд, състав на първо гражданско отделение

О П Р Е Д Е Л И:

НЕ ДОПУСКА до касационно обжалване решение №1282/09.12.2024г., постановено по гр. дело №975/2024г. по описа на Софийския апелативен съд.

ОСЪЖДА Д. И. И., ЕГН: [ЕГН], [населено място], [улица], [жилищен адрес] да заплати на „Камбана-Прес 2018“ ООД с ЕУК:[ЕИК], [населено място], [улица], ет. 2 сумата от 3500 /три хиляди и петстотин/ лева, представляващи разноски за заплатен адвокатски хонорар на касационното производство.

Определението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____